МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему «Жанрова еволюція подкастів у сучасній журналістиці»

Виконав: студент 4 курсу, групи 6.0613-ж-з-с2
спеціальності 061 журналістика
освітньої програми журналістика
Плітніченко Вадим Сергійович
Керівник: Тернова А. І., к. філол. н., доцент,
в. о. завідувача кафедри журналістики
Рецензент: Романюк Н.В., к.філол.н., доц.

Запоріжжя 2026

ЗМІСТ

Реферат 3
Вступ 6
Розділ 1. 8
Теоретичні засади дослідження жанрової еволюції подкастів у сучасній журналістиці 8
1.1. Подкаст як формат сучасної медіакомунікації та етапи його розвитку 8
1.2. Жанрова природа, типологія та функціонування подкастів у сучасній журналістиці 14
Розділ 2 19
Супровідна записка до творчого проєкту «Подкасти як нова жанрова форма сучасної журналістики» 19
2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту 19
2.2. Ідея, тема і проблематика циклу журналістських матеріалів 20
2.3. Цільова аудиторія творчого проєкту та способи його просування 21
2.4. Формально-змістові характеристики творчого проєкту 22
2.5. Жанрові особливості матеріалів, підготовлених у межах творчого проєкту 23
2.6. Особливості оформлення творчого проєкту 24
2.7. Технічні та програмні засоби, використані для підготовки матеріалів 26
2.8. Зв’язок творчого проєкту з журналістським портфоліо 27
Висновки 28
Список використаної літератури 31
Додатки 33
Додаток А 33
Додаток Б 39
Декларація академічної доброчесності 41
Abstract 43

РЕФЕРАТ

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра: «Жанрова еволюція подкастів у сучасній журналістиці».

Обсяг основного тексту: 27 сторінок.

Кількість використаних джерел: 15.

Кількість додатків: 2.

Об’єкт дослідження: подкасти в системі сучасної журналістики.

Предмет дослідження: жанрова еволюція подкастів, тобто зміна їхніх форм, функцій і способів журналістської організації матеріалу.

Мета роботи: дослідити жанрову еволюцію подкастів у сучасній журналістиці та підготувати творчий проєкт у форматі редакційно-текстового циклу матеріалів про подкастинг.

Завдання роботи: визначити поняття подкасту; простежити етапи розвитку подкастингу; розкрити жанрові особливості подкастів; підготувати цикл журналістських матеріалів; описати концепцію, цільову аудиторію, жанрову структуру та способи оформлення творчого проєкту.

Формально-змістові характеристики проєкту. Творчий проєкт «Подкасти як нова жанрова форма сучасної журналістики» представлено як цикл із семи журналістських матеріалів і редакційну розробку подкастового напряму. До циклу входять аналітична стаття, огляд, проблемний матеріал, пояснювальна стаття, медіакритичний огляд, FAQ-матеріал і добірка-рекомендація.

Ключові слова*: подкаст, журналістика, жанр, аудіомедіа, сторітелінг, цифрові медіа, інтерв’ю, аналітика, творчий проєкт, онлайн-журналістика.*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 061 журналістика
Освітня програма «Журналістика»

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. завідувача кафедри
Тернова А. І.
_____
«28» травня 2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Плітніченку Вадиму Сергійовичу

1. Тема роботи (проєкту): «Жанрова еволюція подкастів у сучасній журналістиці» («Genre Evolution of Podcasts in Contemporary Journalism»). Керівник роботи Тернова Алла Іллівна, к. філол. н., доцент, затверджені наказом ЗНУ від «08» грудня 2025 року № 1777-с.

2. Термін подання студентом роботи (проєкту): 15 травня 2026 р.

3. Вихідні дані до роботи (проєкту): праці українських і зарубіжних дослідників цифрової журналістики, аудіомедіа та подкастингу; матеріали Reuters Institute, Edison Research, українських онлайн-медіа й подкастових платформ; приклади журналістських подкастів українського та світового медіапростору.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1) провести аналіз наукової літератури щодо поняття подкасту та його місця в сучасній журналістиці; 2) з’ясувати жанрові особливості та функції подкастів у журналістській практиці; 3) розробити творчий проєкт у форматі циклу текстових журналістських матеріалів і редакційної концепції подкастового напряму.

5. Консультанти розділів роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Тернова А.І., доц.	26.01.2026	
Розділ 1	Тернова А.І., доц.	10.02.2026	
Розділ 2	Тернова А.І., доц.	10.03.2026	
Висновки, додатки	Тернова А.І., доц.	10.04.2026	

6. Дата видачі завдання 01.12.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/н	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітки
1.	Консультація наукового керівника з вибору теми. Затвердження теми	листопад 2025 р.	Виконано
2.	Складання плану роботи	до 10 грудня 2025 р.	Виконано
3.	Добір і опрацювання наукової літератури. Узгодження бібліографічного переліку	до 10 січня 2026 р.	Виконано
4.	Написання Вступу	до 10 лютого 2026 р.	Виконано
5.	Написання Розділу 1	до 10 березня 2026 р.	Виконано
6.	Написання Розділу 2	до 14 квітня 2026 р.	Виконано
7.	Написання Висновків	до 24 квітня 2026 р.	Виконано
8.	Складання й оформлення списку літератури	до 1 травня 2026 р.	Виконано
9.	Вичитка науковим керівником остаточного варіанту роботи. Робота над зауваженнями	до 8 травень 2026 р.	Виконано
10.	Завершальне оформлення роботи	до 13 травня 2026 р.	Виконано
11.	Проходження нормоконтролю	до 15 травня 2026 р.	Виконано
12.	Рецензування роботи	до 20 червня 2026 р.	Виконано

Студент _____ В. С. Плітніченко

Керівник роботи (проєкту) _____ А. І. Тернова

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Н. В. Романюк

ВСТУП

Актуальність теми пояснюється тим, що сучасна журналістика існує в ситуації постійного розширення цифрових каналів комунікації. Якщо раніше аудіожурналістика переважно асоціювалася з радіомовленням, то тепер аудіоконтент активно працює на стримінгових платформах, у мобільних застосунках, на сайтах медіа, у соціальних мережах і відеосервісах. Подкаст став одним із тих форматів, які змінили спосіб взаємодії автора й аудиторії: слухач отримав можливість самостійно обирати час, темп, платформу й ситуацію отримання інформації.

Термін «podcast» у сучасних словниках пояснюється як програма, що поширюється через інтернет і може бути завантажена або прослухана користувачем у зручний час [13]. На початку 2000-х років подкастинг описували передусім як технологічний спосіб автоматичної доставки аудіофайлів за допомогою RSS-стрічок, що давало змогу переносити аудіо на iPod або інші MP3-плеєри [9]. Проте поступово технічна інновація перетворилася на окремий культурний та журналістський простір.

Для журналістики подкаст важливий не лише як новий канал поширення інформації. Він показує складнішу зміну жанрової системи. В одному форматі можуть поєднуватися інтерв’ю, репортаж, документальна розповідь, авторська колонка, пояснювальна аналітика, розслідування, бесіда з експертом і персональна історія. Тому дослідження жанрової еволюції подкастів допомагає краще зрозуміти, як сучасні медіа адаптуються до нових звичок аудиторії і технологічних умов.

Актуальність посилюється також тим, що подкасти стали помітною частиною українського медійного простору. Українські редакції, незалежні автори, культурні проєкти, громадські організації та освітні платформи створюють аудіо- і відеоподкасти, у яких пояснюють суспільні процеси, аналізують політичні події, говорять про культуру, війну, ідентичність,

психологію, історію та повсякденне життя. Це робить подкаст не периферійним, а значущим медійним явищем.

Мета роботи – дослідити жанрову еволюцію подкастів у сучасній журналістиці та створити творчий проєкт у форматі циклу текстових журналістських матеріалів, присвячених подкастам як новій жанровій формі медіакомунікації.

Для досягнення мети потрібно виконати такі *завдання:*

- визначити поняття подкасту;

- простежити етапи розвитку подкастингу;

- розкрити жанрові особливості подкастів;

- підготувати цикл журналістських матеріалів; описати концепцію, цільову аудиторію, жанрову структуру та способи оформлення творчого проєкту.

Об'єкт дослідження – подкасти в системі сучасної журналістики.

Предмет дослідження – жанрова еволюція подкастів, тобто зміна їхніх форм, функцій і способів журналістської організації матеріалу.

Методи дослідження: аналіз і синтез використано для опрацювання наукових джерел; історичний метод – для простеження розвитку подкастингу; порівняння – для зіставлення різних жанрових моделей; типологізацію – для виокремлення основних видів подкастів; узагальнення – для формулювання висновків; проєктний метод – для розробки творчого циклу матеріалів.

Практичне значення роботи: запропонований творчий проєкт може бути використаний як основа для онлайн-рубрики або спецпроєкту навчального медіа, присвяченого сучасним аудіоформатам.

Структура роботи: вступ, два розділи, висновки, список використаної літератури, додатки. Перший розділ містить теоретичне дослідження подкастів, другий – супровідну записку до творчого проєкту. У додатках розміщено цикл журналістських текстів і матеріали портфоліо. Загальний обсяг роботи – 43 стор.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЖАНРОВОЇ ЕВОЛЮЦІЇ ПОДКАСТІВ У СУЧАСНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ

1.1. Подкаст як формат сучасної медіакомунікації та етапи його розвитку

Подкаст сьогодні можна розглядати як гнучкий цифровий формат, що поєднує технологічну доступність, індивідуалізоване споживання та авторську інтонацію. На відміну від традиційного радіо, подкаст не прив'язаний до жорсткої сітки мовлення. Він може бути коротким або тривалим, щоденним або сезонним, суто інформаційним або глибоко авторським. Така свобода робить подкаст зручним для журналістики, але водночас ускладнює його жанрове визначення [5].

У наукових працях подкастинг часто описують як явище, що перебуває між старими та новими медіа. Дослідники Д. Льїнарес, Н. Фокс і Р. Беррі наголошують, що подкастинг має проміжний статус: він спирається на традиції радіо, але працює в цифровому середовищі й зберігає відчуття авторської незалежності [10]. Саме ця подвійність пояснює, чому подкаст важко звести до одного жанру. Подкаст не просто наслідує радіо, а змінює принципи створення, поширення і сприйняття аудіоконтенту.

Для сучасного слухача подкаст є форматом супроводу повсякденності. Його слухають у дорозі, під час роботи, навчання, прогулянки, побутових справ. У звітах Reuters Institute підкреслюється, що новинні подкасти в різних країнах часто виконують не основну, а додаткову роль: вони не завжди замінюють інші джерела новин, але допомагають глибше зрозуміти теми, які вже присутні в інформаційному полі [14]. Отже, подкаст працює не стільки як конкурент усім іншим медіа, скільки як додатковий простір для пояснення, діалогу й довшого контакту з аудиторією.

Комунікативна специфіка подкасту полягає в інтимності звуку. Голос ведучого або героя дає ефект безпосередньої присутності, а паузи, інтонації,

тембр, шумове тло й монтаж стають не другорядними деталями, а елементами змісту. Тому журналістський подкаст вимагає не лише точності фактів, а й продуманої звукової драматургії. Голос у подкасті виконує не тільки технічну функцію передавання тексту, а й формує довіру, ритм, настрій і сприйняття теми [11].

Разом із цим подкаст не обмежується аудіо. За даними Edison Research, у 2025 році споживання подкастів у США дедалі активніше включало відеокомпонент, а «Ютуб» став однією з ключових платформ для подкастів [8]. Це означає, що подкаст як жанрово-комунікативне явище рухається від суто аудіального формату до мультимедійної моделі, де звук, відео, візуальна обкладинка, опис випуску та соціальні мережі формують єдине середовище сприйняття.

Історично подкастинг розпочинався як технологічний спосіб автоматизованого отримання аудіо. На початку 2000-х років можливість підписки на аудіофайли через RSS-стрічки дала користувачеві змогу отримувати випуски без прив’язки до ефіру та без необхідності щоразу шукати файл вручну. Саме цю зміну логіки доступу до аудіо ранні публікації про подкастинг описували як новий поворот у розвитку інтернет-аудіо [9]. У цей період подкаст ще не сприймався як усталений журналістський продукт, але вже мав важливу перевагу: він повертав контроль над часом слухання самій аудиторії.

Перші подкасти значною мірою були аматорськими. Автори записували особисті розмови, музичні добірки, коментарі, технічні огляди, щоденникові формати. Відсутність жорстких редакційних стандартів давала свободу, але водночас створювала нерівну якість. Подкаст приваблював саме можливістю говорити напряму, без інституційного фільтра, і тому певний час сприймався як альтернатива традиційному мовленню. У цьому середовищі сформувалася одна з головних рис формату – відчуття близькості між автором і слухачем [6].

Наступний етап пов’язаний із професіоналізацією. Редакції почали бачити в подкасті не лише експеримент, а повноцінний канал взаємодії з аудиторією. З’явилися новинні дайджести, редакційні розмови, подкасти-інтерв’ю,

документальні серії. У цей період подкаст починає переймати стандарти журналістики: фактчекінг, роботу з джерелами, баланс думок, редакторську підготовку, відповідальність за точність. Саме професіоналізація відрізнила журналістський подкаст від особистого аудіоблогу або вільної розмови без чіткої мети [7].

Окремий етап – це розвиток серіального документального подкасту. Саме він показав, що аудіоформат може утримувати увагу аудиторії протягом кількох випусків і будувати складну розповідь. У такій моделі журналістський матеріал набуває ознак розслідування, документального фільму й літературного репортажу, але залишається в аудіальній формі. С. Макг'ю звертає увагу на те, що подкастинг змінює жанр аудіосторітелінгу, оскільки дозволяє працювати з довшою драматургією, голосами героїв і поступовим розгортанням історії [11, с. 65-82].

Сучасний етап характеризується платформізацією та мультимедійністю. Подкасти живуть не лише в аудіозастосунках, а й на ютубі, у тікток-фрагментах, телеграм-анонсах, інстаграм-картках, на сайтах медіа. Це впливає на жанр: випуск має не тільки звучати, а й мати візуальну впізнаваність, короткі цитати, фрагменти для поширення, опис, SEO-заголовок і зрозумілу тематичну обкладинку. Отже, сучасний подкаст дедалі частіше існує як частина ширшої медійної екосистеми [8].

У журналістській практиці така еволюція означає зміну ролі автора. Якщо в аматорському подкасті ведучий часто виступає як приватна особа, то в журналістському продукті він бере на себе професійну відповідальність. Автор має не лише підтримувати розмову, а й пояснювати контекст, перевіряти факти, добирати джерела, дбати про етику роботи з героями та не маніпулювати монтажем. Тому подкастинг вимагає поєднання традиційних журналістських навичок із розумінням аудіальної специфіки [7].

Важливою ознакою подкасту є регулярність. На відміну від окремого аудіофайлу, подкаст зазвичай існує як серія випусків, що мають спільну тему, авторську манеру, ритм виходу та впізнаваний формат. Регулярність допомагає

формувати аудиторну звичку, а для журналістики це означає можливість довготривалої комунікації з читачем або слухачем. Р. Крейґ, аналізуючи роботу журналіста у нових медіа, наголошує на важливості адаптації редакційної роботи до онлайн-середовища, де значення мають не лише зміст, а й спосіб його подання та поширення [1, с. 45-48].

Ще одна особливість полягає в тому, що подкаст переважно орієнтується на нішевість. На відміну від масового радіоефіру, він може працювати з дуже конкретною темою: політика, культура, історія, право, технології, психологія, локальні проблеми, література або воєнний досвід. Така нішевість не зменшує журналістського значення формату. Навпаки, вона дозволяє медіа говорити з конкретними аудиторними групами більш уважно й точно [14].

Таким чином, перший етап еволюції подкасту був пов’язаний із технологічною новизною, другий – з аматорською свободою, третій – із професіоналізацією, а сучасний – із платформністю й мультимедійністю. На кожному з цих етапів змінювався не тільки спосіб поширення аудіо, а й саме уявлення про те, що може бути журналістським аудіопродуктом [6].

Для української журналістики подкаст важливий ще й тому, що він дозволяє говорити про складні теми без надмірного поспіху. У стрічці новин подія часто подається коротко, тоді як подкаст може пояснити передумови, дати голос очевидцям, залучити експерта, порівняти різні позиції та допомогти аудиторії не лише дізнатися факт, а й зрозуміти його значення. У період суспільної напруги така функція подкасту стає особливо важливою [4].

У розвитку подкастингу також помітна зміна від індивідуального виробництва до командної редакційної роботи. Багато ранніх подкастів створювалися однією людиною, яка одночасно була автором, ведучим, монтажером і промоутером. Сучасні редакційні подкасти часто виробляються командами: продюсер відповідає за концепцію, журналіст – за зміст, редактор – за структуру й факти, звукорежисер – за якість звучання, дизайнер – за візуальне представлення. Така командність наближає подкаст до інших професійних медіапродуктів [7].

Особливе значення має довіра до ведучого. У текстовій журналістиці автор часто залишається менш помітним, тоді як у подкасті його голос і манера мовлення стають частиною продукту. Це може посилювати зв’язок з аудиторією, але водночас створює ризик надмірної персоналізації. Слухач може довіряти не стільки фактам, скільки знайомому голосу. Тому журналістський подкаст має постійно підтримувати баланс між авторською інтонацією та професійними стандартами [11].

У журналістському подкасті важливим є не тільки голос ведучого, а й редакційна підготовка випуску. Перед записом автор має визначити тему, сформулювати головне питання, зібрати факти, перевірити джерела, добрати героя або експерта, продумати логіку запитань і можливі переходи. Після запису потрібні монтаж, перевірка змісту, робота з описом випуску, заголовком і візуальним супроводом. Отже, навіть якщо подкаст звучить легко й розмовно, за якісним журналістським продуктом стоїть повноцінний редакційний процес [7].

Зміна способу споживання аудіо має прямий зв’язок із жанровою еволюцією подкастів. Коли слухач сам обирає час і місце прослуховування, він частіше очікує від випуску не випадкового ефіру, а продуманого продукту, що відповідає його інтересам. Саме тому в подкастингу добре розвиваються нішеві теми, які не завжди мають достатньо місця у традиційних медіа. Такими темами можуть бути локальна історія, медіаграмотність, культура пам’яті, цифрова безпека, життя громад, правозахисна тематика або професійні дискусії [14].

Платформна природа подкасту також впливає на його журналістський потенціал. Якщо радіопрограма зазвичай існує в межах конкретного мовника, то подкаст може поширюватися одночасно на кількох платформах: у застосунках для аудіо, на сайтах редакцій, у соціальних мережах, на відеохостингах. Це розширює можливості дистрибуції, але водночас робить автора залежним від алгоритмів, рекомендаційних систем і правил конкретних сервісів. Для журналістики це означає потребу думати не лише про зміст, а й про шлях, яким матеріал потрапляє до слухача [8].

Порівнюючи подкаст із радіо, важливо враховувати не лише технічний канал, а й різну логіку взаємодії з аудиторією. Радіо традиційно працює в режимі ефіру, де слухач підлаштовується під програмну сітку, тоді як подкаст пропонує відкладене й персоналізоване слухання. Це змінює і драматургію випуску: автор може дозволити собі повільніший темп, докладніше пояснення, довшу розмову з героєм і складнішу композицію. Саме тому подкаст не варто визначати тільки як «радіо в інтернеті», адже він має інші умови створення, поширення та сприйняття [6].

Отже, подкаст у сучасній журналістиці є не просто способом запису розмови. Це формат, у якому поєднуються технологія поширення, жанрова організація, авторська інтонація, редакційна концепція й аудиторна практика. Його еволюція відображає ширшу трансформацію журналістики – від односпрямованого мовлення до персоналізованої, гнучкої та платформної комунікації. Узагальнену схему жанрової еволюції подкастів, створену автором на основі опрацьованих теоретичних матеріалів, подано на рис. 1.1 [10].

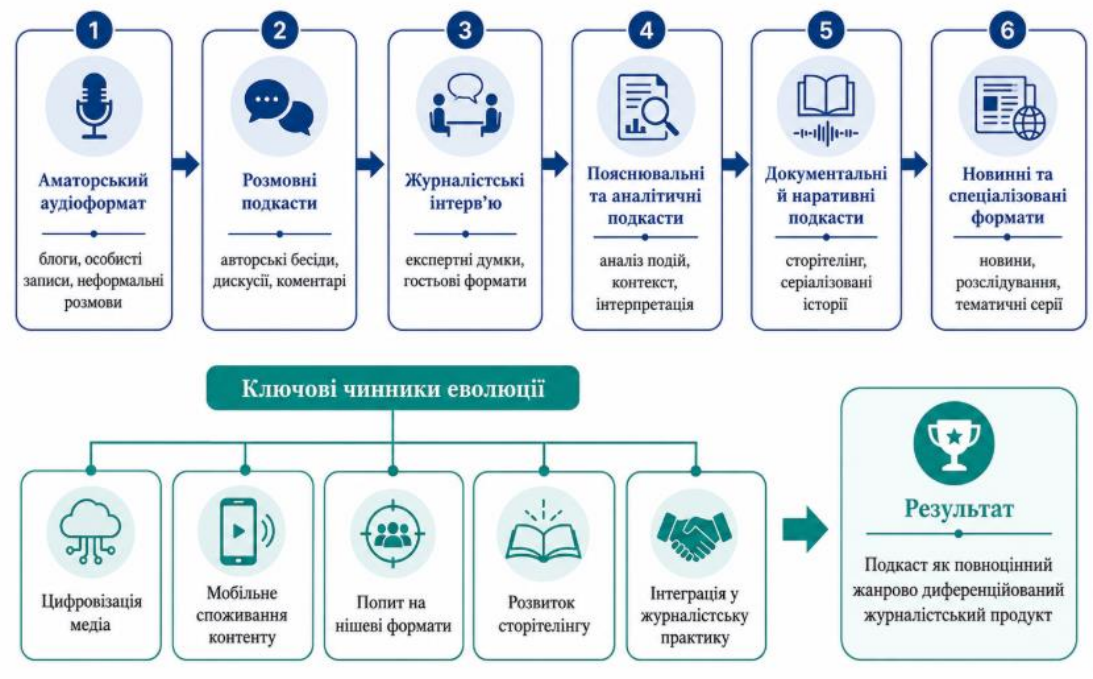

Рисунок 1.1 – Схема жанрової еволюції подкастів у журналістиці (розроблено автором)

1.2. Жанрова природа, типологія та функціонування подкастів у сучасній журналістиці

Жанрова природа подкастів є складною, бо подкаст одночасно може бути форматом, платформним продуктом і рамкою для різних жанрів. Якщо традиційна журналістика має відносно усталену систему жанрів – замітка, інтерв'ю, репортаж, стаття, огляд, коментар, розслідування, – то подкаст здатен об'єднувати їх у межах одного випуску. Наприклад, ведучий може почати з короткого інформаційного вступу, перейти до інтерв'ю з експертом, використати фрагмент репортажного запису й завершити аналітичним узагальненням [5].

Тому доречніше говорити не про подкаст як один жанр, а про подкаст як простір перетину різних жанрів. У ньому жанрові ознаки визначаються не лише темою чи способом викладу, а й композицією випуску, роллю ведучого, наявністю героїв, характером монтажу, регулярністю виходу, ступенем документальності й рівнем авторської присутності. О. Царик визначає подкаст як жанр сучасного медійного дискурсу, що формується на перетині мовної, комунікативної та технологічної практики [5, с. 175-182].

Українські дослідниці І. Мудра та Х. Майхровська, аналізуючи аудіоподкасти від медіа, зазначають, що онлайн-редакції усе частіше створюють аудіопродукти для спеціальних платформ, а серед жанрових форм помітне місце посідає інтерв'ю [2, с. 36-42]. Це закономірно, бо діалог добре відповідає природі подкасту: він створює відчуття живої комунікації й допомагає розкрити тему через голос конкретної людини.

Проте інтерв'ю – лише один із напрямів. Сучасні подкасти активно використовують документальний сторітелінг, у якому фактичність поєднується з драматургією. У таких продуктах журналіст не просто ставить запитання, а вибудовує історію: добирає героїв, розподіляє сцени, працює з архівом, зіставляє свідчення, створює напругу й поступове розкриття проблеми. Саме тому документальний подкаст може бути близьким до розслідування, нарису або репортажу [11].

Ще одна важлива жанрова модель - пояснювальний подкаст. Він виникає там, де аудиторія потребує не лише новини, а й розуміння контексту. Журналіст бере складну тему – політичне рішення, економічний процес, культурний конфлікт, історичну подію – і розкладає її на зрозумілі причинно-наслідкові зв'язки. У цьому форматі подкаст наближається до аналітичної статті, але використовує переваги голосу й діалогу [7].

Сучасний подкастинг показує широку палітру жанрових форм. Найпоширенішим залишається розмовний подкаст, який побудований на діалозі або полілозі. Його перевага полягає в простоті виробництва та природності сприйняття. Проте журналістська якість такого формату залежить від підготовки ведучого, чіткості теми, структури запитань і здатності не перетворювати розмову на хаотичне обговорення [2].

Подкаст-інтерв'ю є професійнішою формою розмовного жанру. Тут головним є не просто присутність гостя, а продумана редакційна мета. Журналіст має розуміти, яку нову інформацію отримає аудиторія, які питання вимагають уточнення, які відповіді можуть бути суспільно значущими. Подкаст-інтерв'ю відрізняється від розважальної бесіди тим, що працює з темою, фактами й відповідальністю перед слухачем [2].

Новинний подкаст тяжіє до регулярності й стислості. Його завдання – швидко повідомити найважливіше або пояснити порядок денний. Такі подкасти часто мають чітку структуру: короткий вступ, кілька основних новин, контекст, підсумок. У журналістиці вони працюють як аудіодайджест, який можна слухати у зручний момент. Перевага такого формату полягає в тому, що він поєднує оперативність із можливістю короткого пояснення [14].

Аналітичний подкаст розрахований на пояснення. Він не обмежується повідомленням факту, а прагне показати причини, наслідки, приховані зв'язки, позиції різних сторін. У такому форматі важливі експерти, статистика, бекграунд, історичний контекст, але ще важливішою є здатність автора перекласти складну інформацію простою і зрозумілою мовою. Д. Даулінг, аналізуючи подкастову журналістику, звертає увагу саме на поєднання

можливостей аудіорепортажу з ризиками надмірної персоналізації та емоційності [7].

Документальний подкаст використовує розповідь, сцени, свідчення, архівні записи, звукову атмосферу. Він найближчий до аудіофільму. Його жанрова сила пов’язана з тим, що слухач не лише дізнається інформацію, а й переживає історію. Для журналістики цей формат цінний тим, що допомагає говорити про складні теми через людський досвід. Розслідувальний подкаст поєднує журналістську перевірку фактів із серіальною драматургією, тому вимагає особливої етичної обережності, юридичної перевірки та відповідального монтажу [11].

Узагальнену авторську типологію подкастів за журналістськими функціями подано на рис. 1.2.

Рисунок 1.2 – Типологія подкастів за журналістськими функціями (розроблено автором)

Інформаційна функція подкасту проявляється в повідомленні новин, створенні коротких дайджестів або регулярних випусків про головні події дня. Аналітична функція пов’язана з поясненням причин, наслідків і прихованих зв’язків між подіями. Пояснювальна функція особливо важлива в ситуаціях, коли

аудиторія стикається зі складними темами та потребує не лише факту, а й зрозумілого контексту. Комунікативна функція реалізується через діалог, інтерв'ю, дискусію і відчуття прямого звернення до слухача [2].

Контрольно-критична функція подкастів пов'язана з розслідуваннями, фактчекінгом і суспільним контролем. У такому форматі журналіст має особливо уважно працювати з джерелами, доказами, юридичними ризиками та правом героя на коректне представлення. Культурно-просвітницька функція виявляється в популяризації знань, обговоренні історії, культури, літератури, мови, пам'яті й ідентичності. Таким чином, подкаст здатний виконувати не одну, а відразу кілька журналістських функцій [11].

У світовому медійному просторі подкасти стали інструментом поглиблення контакту з аудиторією. Дослідники Reuters Institute Н. Ньюман і Н. Галло зазначають, що новинні подкасти особливо приваблюють молодшу аудиторію, хоча їхнє місце в інформаційному раціоні різниться за країнами [14]. Це показує, що подкаст не можна оцінювати лише за масовістю. Його сила часто полягає не в охопленні, а в якості залучення слухача.

Для великих медіа подкаст є способом розширити бренд. Наприклад, редакція може мати сайт, відеопроєкти, соціальні мережі й окремий подкаст, у якому журналісти пояснюють теми глибше, ніж у новинній стрічці. Такий варіант подачі допомагає утримувати аудиторію не тільки через оперативність, а й через довіру до голосу конкретного ведучого або редакційної команди. А. Боттомлі розглядає подкастинг як «нове» аудіомедіа, що за десятиліття змогло поєднати риси радіо, цифрової культури та персоналізованого споживання [6, с. 164-169].

Український подкастинг розвивається в особливих умовах. Після 2022 року зросла потреба в поясненні воєнних, політичних, культурних і соціальних процесів. Подкасти стали одним із форматів, через які аудиторія отримує не лише новини, а й підтримку, контекст, відчуття причетності до спільної розмови. У цьому сенсі українські подкасти виконують також комунікативну та терапевтичну функції [4].

Серед українських прикладів можна назвати подкасти «Української правди», зокрема «Кляті питання», що працює як пояснювальний і розмовно-аналітичний формат [4]. Суспільне Культура також розвиває подкастовий напрям, пропонуючи культурні, історичні та суспільно важливі аудіопродукти [3]. Це свідчить, що подкаст використовується і незалежними редакціями, і суспільним мовником. В обох випадках важливим є не лише сам факт запису аудіо, а редакційна ідея, регулярність, зрозуміла тема й довіра аудиторії.

Важливою ознакою українського середовища є формування професійної інфраструктури. Наприклад, премія «Слушно» відзначає українські подкасти й таким чином сприяє видимості цього формату [12]. Наявність премій, платформ, добірок, професійних обговорень і рейтингів означає, що подкаст поступово виходить за межі вузької аудиторної ніші. Він стає помітним елементом професійної медійної культури.

Попри активний розвиток, подкасти в Україні ще мають низку проблем. Серед них – нестабільність фінансування, нерівна якість звуку, недостатня промоція, залежність від платформ, складність пошуку сталої аудиторії. Однак ці проблеми не заперечують перспективності формату. Навпаки, вони показують, що подкастинг перебуває в процесі становлення, а тому потребує фахового аналізу, професійної критики та продуманої редакційної роботи [12].

Як підсумок, в українському та світовому контексті подкасти розвиваються як гнучкий журналістський інструмент. Вони здатні поєднувати оперативність і глибину, персональну інтонацію й редакційну відповідальність, локальну тематику й глобальні жанрові тенденції. Саме тому жанрова еволюція подкастів є важливою темою для розуміння сучасної журналістики, яка дедалі частіше працює не тільки з текстом або відео, а й із голосом, звуковою історією та платформною логікою поширення [10].

РОЗДІЛ 2
СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ «ПОДКАСТИ ЯК НОВА ЖАНРОВА ФОРМА СУЧАСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ»

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

Творчий проєкт «Подкасти як нова жанрова форма сучасної журналістики» розроблено у форматі циклу текстових журналістських матеріалів. Такий формат обрано відповідно до погодженого напряму творчої частини – циклу журналістських матеріалів на тему кваліфікаційної роботи. Проєкт не замінює подкаст як аудіопродукт, а виконує інше завдання: журналістськи пояснює, як подкасти змінювалися, які жанри в них поєднуються, чому журналістика звернулася до цього формату й чим подкасти відрізняються від радіо, блогу або звичайної розмови.

Проєкт задумано як онлайн-рубрику для молодіжного або навчального медіа. Його матеріали можуть бути опубліковані на сайті факультетського видання, у блозі, на сторінці студентського медіапроєкту або в тематичному онлайн-спецпроєкті. Головна ідея тут така: зробити тему подкастів зрозумілою не лише для фахівців, а й для читачів, які тільки починають цікавитися журналістикою. Проєкт має пізнавальний, пояснювальний і практичний характер. Він не дублює теоретичний розділ, а перетворює його висновки на доступні журналістські матеріали.

Суспільна значущість проєкту пов’язана з тим, що подкасти усе активніше впливають на інформаційні звички аудиторії. Частина слухачів сприймає їх як джерело знань, частина – як простір довіри до конкретного ведучого, частина – як альтернативу швидким і фрагментарним новинам. Тому важливо навчитися розрізняти якісний журналістський подкаст, авторський блог і розважальну бесіду.

Унікальність проєкту полягає у поєднанні медіакритичного й популярно-пояснювального підходів. Цикл не просто рекомендує подкасти, а розкладає їх за жанровими ознаками, показує еволюцію формату, пояснює роль інтерв’ю,

аналітики, сторітелінгу та документальності. Така подача відповідає потребам молодої аудиторії, яка хоче швидко зорієнтуватися в темі, але водночас очікує достатньої глибини.

2.2. Ідея, тема і проблематика циклу журналістських матеріалів

Основна ідея циклу – показати подкасти як нову, але вже впливову форму журналістської роботи. Тема подається не як вузька технологічна новація, а як частина ширшої зміни медіа: журналістика стає більш персональною, платформною, розмовною, пояснювальною і водночас відповідальною перед аудиторією. Проблематика циклу охоплює кілька питань. Перше – як подкаст перетворився з аматорського аудіощоденника на редакційний продукт. Друге – чому в подкастах так активно змішуються жанри. Третє – де проходить межа між журналістикою і блогінгом. Четверте – які українські подкасти показують жанрове різноманіття. П’яте – чому аудиторія довіряє голосу та довгим розмовним форматам.

У межах творчого проєкту підготовлено сім матеріалів: аналітичну статтю, огляд, проблемний матеріал, пояснювальну статтю, медіакритичний огляд українських прикладів, матеріал у форматі запитань і відповідей, а також добірку-рекомендацію. Така жанрова різноманітність дає змогу не тільки розкрити тему, а й продемонструвати практичні навички створення різних журналістських текстів.

Назва циклу – «Подкасти як нова жанрова форма сучасної журналістики». Вона прямо пов’язана з темою кваліфікаційної роботи, але сформульована більш публіцистично, щоб бути зрозумілою для читача онлайн-медіа. Усі матеріали мають єдину тематичну рамку, але кожен з них розкриває окремий аспект проблеми.

Редакційна логіка циклу побудована за принципом поступового занурення. Перший текст пояснює загальну еволюцію подкастів. Другий систематизує жанри. Третій ставить проблемне питання про межу між журналістикою і блогінгом. Четвертий переносить розмову в український контекст. П’ятий

пояснює, чому подкасти приваблюють аудиторію. Шостий дає практичні відповіді для початківців. Сьомий пропонує приклади для самостійного ознайомлення.

2.3. Цільова аудиторія творчого проєкту та способи його просування

Основна цільова аудиторія проєкту – молоді люди віком приблизно від 17 до 35 років, які цікавляться журналістикою, медіа, культурою, саморозвитком і цифровими форматами отримання інформації. До цієї аудиторії належать студенти журналістики, учні старших класів, молоді автори, слухачі подкастів, підписники онлайн-медіа й користувачі соціальних мереж.

Потреба цієї аудиторії полягає в тому, щоб отримувати складну інформацію без надмірної академічності. Молодий читач може не мати спеціальної підготовки з жанрології, але він уже взаємодіє з подкастами як слухач або глядач. Тому матеріали мають пояснювати професійні поняття через прості приклади, короткі підзаголовки, логічні блоки та зрозумілі висновки.

Другорядною аудиторією можуть бути викладачі, редактори студентських медіа, початківці-подкастери, культурні менеджери й представники локальних медіапроєктів. Для них цикл може бути корисним як короткий орієнтир у жанрових можливостях подкасту й способах його журналістського осмислення.

Просувати проєкт доречно через соціальні мережі та навчальні онлайн-платформи. Для кожного матеріалу можна підготувати коротку картку з головною тезою, цитату для Telegram, сторіз із питанням до аудиторії, а також добірку посилань на подкасти, згадані в тексті. Такий варіант подачі допомагає не просто опублікувати матеріали, а продовжити навколо них комунікацію.

Оскільки тема подкастів має візуально складний характер, важливо використовувати просте графічне оформлення: схеми, таблиці, іконки, обкладинки, діаграми. Візуальні елементи мають не прикрашати текст просто для вигляду, а допомагати читачеві побачити структуру теми. Авторську схему аудиторного портрета творчого проєкту подано на рис. 2.1.

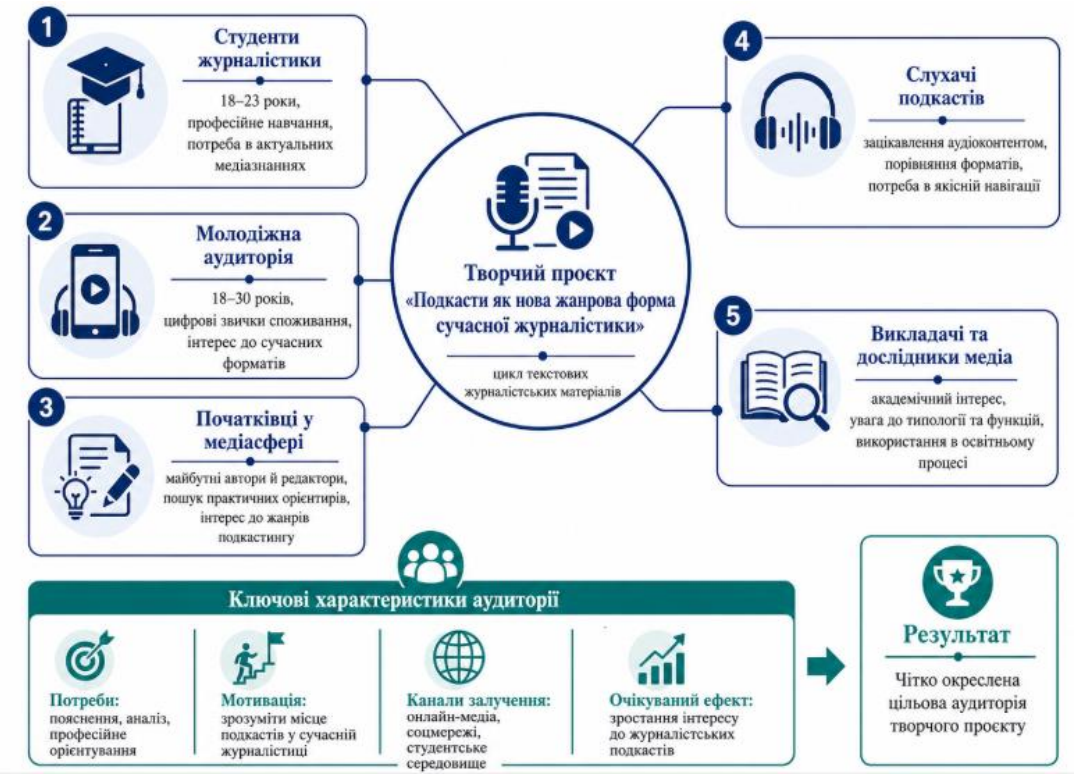

Рисунок 2.1 – Аудиторний портрет творчого проєкту (розроблено автором)

2.4. Формально-змістові характеристики творчого проєкту

Творчий проєкт має формат циклу текстових журналістських матеріалів для онлайн-медіа. Кожен текст має окрему назву, жанрове визначення, лід, основну частину та висновковий блок. Така побудова допомагає зберегти цілісність циклу й водночас показати тему з різних журналістських ракурсів.

За формою матеріали розраховані на онлайн-читання. Це означає, що тексти повинні мати чіткі підзаголовки, помірні абзаци, зрозумілі переходи, конкретні приклади й логічне завершення. У разі реальної публікації до них можна додати гіперпосилання, обкладинки подкастів, аудіофрагменти або QR-коди, однак у межах цієї роботи матеріали подано як текстовий творчий продукт.

Зміст циклу побудовано навколо трьох смислових блоків. Перший блок – еволюційний, він пояснює історію та розвиток формату. Другий блок – жанровий, він описує інтерв’ю, сторітелінг, аналітику, новинний і документальний подкаст. Третій блок – практичний, він показує українські приклади, проблеми довіри, межу з блогінгом і можливості для молодих журналістів.

Кожен матеріал має власну функцію. Аналітична стаття формує загальне розуміння теми. Огляд систематизує різновиди подкастів. Проблемний матеріал ставить дискусійне питання. Пояснювальна стаття працює з аудиторними мотивами. Медіакритичний огляд показує український контекст. FAQ-матеріал відповідає на прикладні питання. Добірка допомагає читачеві перейти від тексту до самостійного слухання.

Усі матеріали написано в єдиній стилістиці: нейтрально-публіцистичній, але не перевантаженій термінами. При цьому зберігається професійна точність і зрозуміла логіка викладу. Такий стиль відповідає задуму проєкту – зробити науково й професійно значущу тему доступною для широкої молодіжної аудиторії.

2.5. Жанрові особливості матеріалів, підготовлених у межах творчого проєкту

Перший текст циклу є аналітичною статтею. У ньому подкасти розглядаються як явище, що пройшло кілька етапів розвитку: від аматорського аудіо до професійного журналістського продукту. Аналітичність помітна в поясненні причин цієї трансформації: технологічна доступність, зміна звичок аудиторії, потреба в довгому поясненні, персоналізація журналістики.

Другий текст має форму огляду. Його завдання – показати, які жанри найчастіше трапляються в сучасних подкастах. Оглядовий жанр допомагає не заглиблюватися в один приклад, а систематизувати кілька моделей: інтерв’ю, новинний дайджест, аналітичний подкаст, документальний серіал, сторітелінг, розслідування.

Третій текст є проблемною статтею, тому що ставить питання про межу між журналістикою і блогінгом. Для подкастингу це особливо важливо, адже технічно подкаст може створити будь-хто, але журналістським його робить не сам факт запису, а дотримання стандартів: перевірка фактів, робота з джерелами, відповідальність, етичність, ясна структура.

Четвертий текст має ознаки медіакритичного огляду. Він зосереджений на українському подкастингу й аналізує приклади, які показують різні функції: пояснювальну, культурну, новинну, розмовну, суспільно-політичну. Такий жанр допомагає показати не лише наявність подкастів, а й їхню роль у медіасистемі.

П’ятий текст є пояснювальною статтею. У ньому йдеться про причини популярності подкастів: зручність, довіра до голосу, можливість слухати фоново, відчуття діалогу, глибина розмови. Пояснювальний жанр допомагає перевести поведінку аудиторії з рівня інтуїтивного досвіду на рівень усвідомленого розуміння.

Шостий текст виконано у форматі запитань і відповідей. Він може замінити інтерв’ю у випадку, якщо немає реального респондента, адже вигадувати відповіді конкретної особи неетично. Сам формат допомагає подати практичні поради початківцям: як слухати подкасти критично, як відрізняти журналістський продукт від особистої думки, як оцінювати якість.

Сьомий текст є добіркою-рекомендацією. Його жанрова функція – зорієнтувати читача в прикладах. Добірка не має бути рекламою, тому кожен приклад супроводжується поясненням, яку жанрову рису він показує і чому його можна розглядати в контексті еволюції подкастів.

2.6. Особливості оформлення творчого проєкту

Оскільки творчий проєкт є циклом текстових журналістських матеріалів для онлайн-медіа, його оформлення має поєднувати текстову ясність і візуальну впізнаваність. Попри те, що тема роботи пов’язана з аудіожурналістикою, творчий продукт реалізовано саме як текстовий журналістський цикл, оскільки він спрямований на аналіз і популярне пояснення подкастингу для читача. Такий формат дозволяє розкрити тему через різні жанри письмової журналістики – аналітичну статтю, огляд, проблемний матеріал, пояснювальну статтю, FAQ і добірку.

Візуальна концепція може бути стриманою: чорний текст, світлий фон, графічні акценти у вигляді хвиль звуку, мікрофона, навушників, таймлайну або

карток із жанрами. Надмірна декоративність була б недоречною, бо тема має аналітичний характер. Оформлення має підтримувати читання, а не відволікати від змісту.

Для ілюстративного супроводу краще використовувати авторські схеми та нейтральні візуальні матеріали. У цій роботі подано схему жанрової еволюції, таблицю типології подкастів, аудиторний портрет і алгоритм підготовки матеріалів. Ці елементи виконують пояснювальну функцію та можуть бути використані в презентації на захисті.

У друкованому варіанті кваліфікаційної роботи ілюстрації подано в Додатку А «Ілюстративні матеріали до творчого проєкту». У самому тексті супровідної записки вони використовуються для пояснення концепції проєкту, а не для зайвого збільшення обсягу. Такий варіант подачі відповідає академічній логіці: візуал має працювати на аргументацію.

Послідовність роботи над циклом журналістських матеріалів як творчим проєктом узагальнено на рис. 2.2.

Рисунок 2.2 – Алгоритм підготовки циклу журналістських матеріалів (розроблено автором)

2.7. Технічні та програмні засоби, використані для підготовки матеріалів

Підготовка творчого проєкту передбачала використання текстового редактора Microsoft Word для написання матеріалів, структурування супровідної записки, оформлення додатків і формування списку джерел. Для підготовки ілюстративних матеріалів використано інструменти цифрового графічного оформлення та засоби верстки в Microsoft Word; схеми адаптовано до друкованого формату роботи й подано як авторські візуалізації.

Під час добору джерел важливо користуватися офіційними сайтами медіа, науковими публікаціями, звітами дослідницьких інституцій, сторінками подкастів і платформами, на яких розміщено випуски. Також треба фіксувати дату звернення до онлайн-джерел, бо цифрові матеріали можуть змінюватися або зникати.

Фактчекінг у межах проєкту відбувається через зіставлення інформації з кількох джерел. Наприклад, визначення подкасту перевіряється за словниковим джерелом, історія формату – за ранніми публікаціями про подкастинг, сучасні тренди – за звітами Reuters Institute та Edison Research, а український контекст – за сайтами українських медіа й профільними дослідженнями.

Оскільки творчий продукт у цій роботі має формат текстового журналістського циклу, спеціальні програми аудіо- або відеомонтажу не були основними інструментами підготовки. Водночас матеріали циклу можуть бути надалі адаптовані в аудіоверсії, короткі відеопояснення, каруселі для соціальних мереж або інтерактивну сторінку спецпроєкту.

Технічна простота творчого проєкту не зменшує його професійної цінності. Навпаки, текстовий цикл допомагає зосередитися на журналістській роботі з темою: виборі ракурсу подання, логіці викладу, доборі джерел, точності формулювань, жанровій відповідності й редакційній цілісності.

2.8. Зв’язок творчого проєкту з журналістським портфоліо

Творчий проєкт пов’язаний із журналістським портфоліо тим, що показує вміння автора працювати з актуальною медійною темою, добирати джерела, перетворювати теоретичні знання на зрозумілий публіцистичний текст і створювати матеріали різних жанрів у межах єдиної концепції.

Окреме журналістське портфоліо з матеріалів, опублікованих у професійних медіа, на момент підготовки кваліфікаційної роботи не сформоване. Водночас у межах дослідження підготовлено навчально-творчий доробок автора, що складається із семи текстових журналістських матеріалів на тему жанрової еволюції подкастів у сучасній журналістиці.

До цього доробку входять аналітична стаття, огляд, проблемний матеріал, пояснювальна стаття, медіакритичний огляд, матеріал у форматі запитань і відповідей та добірка-рекомендація. Саме ці матеріали подано в додатках як практичну частину роботи й основу майбутнього журналістського портфоліо автора.

Зв’язок із портфоліо також проявляється в жанровій різноманітності циклу. Автор демонструє не одну навичку, а кілька: аналітичне мислення, оглядову подачу, проблематизацію, пояснення, добір прикладів, роботу з джерелами, створення заголовків і лідів. Це відповідає вимозі показати практичні компетентності майбутнього журналіста.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено жанрову еволюцію подкастів у сучасній журналістиці та створено творчий проєкт у форматі циклу текстових журналістських матеріалів. Творчий продукт виконано не як окремий аудіоподкаст, а як редакційно-текстовий цикл, оскільки основним завданням роботи було журналістське осмислення подкастингу як явища, його жанрових ознак, функцій і місця в сучасному медійному просторі. Такий формат дає змогу розглянути подкасти не лише як аудіопродукт, а як тему для аналітичного, оглядового, проблемного й пояснювального журналістського висвітлення.

З'ясовано, що розвиток подкастингу відбувався поступово. Спочатку вони були переважно технологічним і аматорським явищем, пов'язаним із можливістю самостійного запису та поширення аудіофайлів. Згодом подкасти почали професіоналізуватися: у їх створенні з'явилися редакційне планування, сценарна підготовка, робота з фактами, звукове оформлення, монтаж і просування на цифрових платформах. Сьогодні подкасти можуть бути не тільки розмовними аудіопрограмами, а й новинними дайджестами, аналітичними випусками, інтерв'ю, документальними серіалами, розслідуваннями, культурними оглядами та пояснювальними проєктами.

Доведено, що жанрова еволюція подкастів відбувається через поєднання традиційних журналістських жанрів. Подкаст може містити ознаки інтерв'ю, бесіди, репортажу, огляду, коментаря, аналітичного матеріалу, документального нарису й розслідування. Саме змішування жанрів є однією з ключових рис цього формату. Вона дає авторові свободу в побудові матеріалу, але водночас вимагає відповідальності за факти, логіку викладу, етичність і зрозумілу структуру.

У цій роботі було визначено основні журналістські функції подкастів. Інформаційна функція помітна в повідомленні новин і створенні коротких оглядів. Аналітична функція полягає в поясненні причин подій, поданні контексту й залученні експертних оцінок. Пояснювальна функція допомагає аудиторії розуміти складні суспільні, політичні, культурні або технологічні

процеси. Комунікативна функція реалізується через інтерв'ю, дискусії та відчуття прямого діалогу зі слухачем. Контрольно-критична функція пов'язана з розслідуваннями, фактчекінгом і суспільним контролем. Культурно-просвітницька функція виявляється в популяризації знань, обговоренні культури, історії, цінностей та ідентичності.

Окрему увагу приділено українському контексту розвитку подкастів. Українські медіа усе активніше використовують цей формат для пояснення суспільно важливих тем, розмов про війну, політику, культуру, історію, ідентичність і повсякденний досвід. Це показує, що подкастинг в Україні поступово виходить за межі нішевого явища й стає частиною сучасного журналістського середовища. Разом із цим український подкастинг ще перебуває в процесі становлення, тому для нього характерні експерименти з жанрами, пошук сталої аудиторії, моделей просування та способів монетизації.

У межах роботи було створено творчий проєкт «Подкасти як нова жанрова форма сучасної журналістики». Його реалізовано як цикл із семи текстових журналістських матеріалів, орієнтованих на молодіжну аудиторію, студентів журналістики, початківців у медіасфері та читачів, які цікавляться сучасними медіаформатами. Обраний формат дав змогу представити подкастинг як тему журналістського аналізу та пояснити його жанрову природу засобами письмової журналістики.

До творчого проєкту увійшли матеріали різних жанрів: аналітична стаття, огляд, проблемний матеріал, пояснювальна стаття, медіакритичний огляд, формат запитань і відповідей та рекомендаційна добірка. Така структура дала змогу практично показати, як тему подкастів можна розкрити для широкої аудиторії. Кожен матеріал виконує окрему функцію, але разом вони формують цілісний цикл, присвячений жанровій природі, функціям і перспективам подкастів у журналістиці.

Практичне значення цієї роботи пов'язане з тим, що створений цикл може бути використаний як основа для онлайн-рубрики, студентського медіапроєкту, тематичного блогу або спецпроєкту про сучасні медіаформати. Матеріали можна

адаптувати для сайту, соціальних мереж, навчального блогу, презентації або освітньої платформи. Вони мають інформаційний і просвітницький потенціал, оскільки допомагають аудиторії краще зрозуміти роль подкастів у сучасній журналістиці.

У результаті виконання кваліфікаційної роботи було досягнуто поставленої мети: досліджено жанрову еволюцію подкастів у сучасній журналістиці та створено авторський творчий проєкт, що показує можливості журналістського осмислення цієї теми. Подкаст у сучасному медійному просторі виглядає не як допоміжний аудіоформат, а як гнучкий журналістський продукт, що поєднує інформування, аналіз, пояснення, комунікацію та сторітелінг. Перспективи подальшого дослідження теми пов’язані з аналізом аудиторії українських подкастів, вивченням моделей їх просування й монетизації, дослідженням етичних аспектів подкастингу, а також порівнянням українських і закордонних аудіопроєктів.

Окреме журналістське портфоліо з матеріалів, опублікованих у професійних медіа, на момент підготовки кваліфікаційної роботи не сформоване. Водночас у межах дослідження підготовлено навчально-творчий доробок автора, що складається із семи текстових журналістських матеріалів на тему жанрової еволюції подкастів у сучасній журналістиці. Саме ці матеріали подано в додатках як практичну частину роботи й основу майбутнього журналістського портфоліо автора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Крейґ Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ / пер. з англ. А. Іщенка. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 324 с.

2. Мудра І., Майхровська Х. Види та жанри аудіоподкастів від ЗМІ. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: журналістика*. 2024. № 2 (8). С. 36–42. DOI: 10.23939/sjs2024.02.036.

3. Суспільне Культура. Подкасти. URL: https://suspilne.media/culture/podcasts/ (дата звернення: 01.05.2026).

4. Українська правда. Подкаст «Кляті питання». URL: https://www.pravda.com.ua/podcasts/ (дата звернення: 01.05.2026).

5. Царик О. Подкаст як жанр сучасного медійного дискурсу. *Studia Methodologica*. 2023. № 56. С. 175–182. DOI: 10.32782/2307-1222.2023-56-20.

6. MEGOGO. Премія «Слушно» 2024: названо найкращі українські подкасти року. 2024. URL: https://megogo.net/ua/news/view/25492566-premiya-slushno-2024-nazvano-naykrashchi-ukrainski-podkasti-roku.html (дата звернення: 01.05.2026).

7. Bottomley A. J. Podcasting: A Decade in the Life of a “New” Audio Medium. *Journal of Radio & Audio Media*. 2015. Vol. 22, № 2. P. 164–169. DOI: 10.1080/19376529.2015.1082880.

8. Dowling D. O. Podcast Journalism: The Promise and Perils of Audio Reporting. New York : Columbia University Press, 2024. 200 p.

9. Edison Research. The Infinite Dial 2025. 2025. URL: https://www.edisonresearch.com/the-infinite-dial-2025/ (date of access: 01.05.2026).

10. Geoghegan M. W. Podcasts: New Twist on Net Audio. Wired. 2004. URL: https://www.wired.com/2004/10/podcasts-new-twist-on-net-audio/ (date of access: 01.05.2026).

11. Llinares D., Fox N., Berry R. Podcasting: New Aural Cultures and Digital Media. Cham : Palgrave Macmillan, 2018. DOI: 10.1007/978-3-319-90056-8.

12. McHugh S. How podcasting is changing the audio storytelling genre. *Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media*. 2016. Vol. 14, № 1. P. 65–82. DOI: 10.1386/rjao.14.1.65_1.

13. Merriam-Webster Dictionary. Podcast. URL: https://www.merriam-webster.com/dictionary/podcast (date of access: 01.05.2026).

14. Newman N., Gallo N. The changing landscape for news podcasts across countries. *Reuters Institute for the Study of Journalism*. 2025. URL: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2025/changing-landscape-news-podcasts-across-countries (date of access: 01.05.2026).

15. Reuters Institute for the Study of Journalism. Digital News Report 2025. Oxford: Reuters Institute, 2025. URL: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2025 (date of access: 01.05.2026).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Цикл журналістських матеріалів «Подкасти як нова жанрова форма сучасної журналістики»

Матеріал 1. Від аудіощоденника до журналістського продукту: як подкасти змінили медіа

Жанр: Аналітична стаття.

Подкасти починалися як майже домашній формат: люди записували голос, завантажували аудіофайл в інтернет і давали іншим можливість слухати його тоді, коли зручно. У цьому була головна революція – слухач більше не залежав від ефірної сітки. Він міг обрати тему, автора, тривалість і момент прослуховування. Для журналістики така зміна виявилася дуже важливою, бо вона відкрила шлях до повільнішої, глибшої й персональнішої розмови з аудиторією.

Перші подкасти не завжди були журналістськими. Часто це були розмови друзів, технічні коментарі, музичні добірки або особисті спостереження. Проте саме ця свобода дала формату силу. Там, де радіо потребувало студії, ліцензії, редакційної сітки й технічної команди, подкаст потребував ідеї, мікрофона й доступу до інтернету. Так аудіо стало ближчим до автора.

Коли до подкастів прийшли професійні медіа, формат змінився. З’явилися редакційні стандарти, сценарії, монтаж, перевірка фактів, робота з джерелами. Подкаст перестав бути лише розмовою й почав виконувати журналістські функції: інформувати, пояснювати, аналізувати, розслідувати, давати голос героям.

Найпомітнішою зміною стала жанрова відкритість. Подкаст може починатися як інтерв’ю, продовжуватися як репортаж, містити фрагменти архіву й завершуватися аналітичним висновком. У традиційному тексті така суміш

могла б виглядати перевантаженою, а в аудіо вона часто звучить природно, бо голос і монтаж допомагають утримувати цілісність.

Сьогодні подкаст – це вже не «радіо в інтернеті». Це самостійний медіапродукт, який існує на перетині журналістики, цифрових платформ, авторської культури й аудиторної довіри. Тому його жанрова еволюція має велике значення темою для розуміння сучасної журналістики.

Матеріал 2. Інтерв'ю, сторітелінг, розслідування: які жанри живуть у подкастах

Жанр: Огляд.

На перший погляд може здатися, що подкаст – це аудіорозмова. Але таке визначення занадто вузьке. У сучасному подкастингу справді багато розмовних форматів, однак поруч із ними існують новинні дайджести, документальні історії, розслідування, аналітичні пояснення, культурні огляди й навіть аудіоесеї.

Подкаст-інтерв'ю тримається на діалозі. Його сила – у голосі героя, несподіваних уточненнях, живих реакціях і можливості розгорнути думку без поспіху. Але журналістським таке інтерв'ю стає лише тоді, коли ведучий не просто підтримує розмову, а працює з темою, перевіряє факти й ставить потрібні запитання.

Новинний подкаст працює інакше. Його головні ознаки – регулярність, стислість і чітка структура. Слухач очікує швидко зрозуміти, що сталося і чому це важливо. Сам формат особливо зручний вранці або в дорозі, коли людина не читає стрічку новин, але хоче бути в курсі.

Документальний подкаст ближчий до фільму без картинки. У ньому важливі герої, сцени, архіви, шумове тло, паузи й драматургія. Тут журналіст не лише повідомляє факти, а створює історію, яка має початок, розвиток, конфлікт і фінал.

Аналітичний подкаст пояснює складні теми. Він може бути менш емоційним, але вимагає точності, експертності й хорошої структури. Його завдання – не створити сенсацію, а допомогти аудиторії розібратися.

Тож, подкасти не мають одного жанру. Вони є середовищем, у якому журналістські жанри змішуються й пристосовуються до голосу, часу прослуховування та довіри аудиторії.

Матеріал 3. Подкаст чи блог: де проходить межа між журналістикою і простою розмовою

Жанр: Проблемний матеріал.

Подкаст може записати будь-хто. Саме це зробило формат популярним. Але ця доступність має інший бік: не кожен подкаст є журналістикою. Іноді це дружня розмова, особистий щоденник, розважальний блог або просування власного бренду. Складність з'являється тоді, коли аудиторія сприймає будь-який голос у навушниках як достовірне джерело інформації.

Журналістський подкаст відрізняється насамперед відповідальністю. Автор не може просто сказати: «я так думаю» – і подати це як факт. Він має пояснити, звідки взята інформація, чому саме ці джерела важливі, які точки зору існують і де закінчується факт, а де починається оцінка.

Ще одна межа – робота з героєм. У блоговій розмові гість може говорити майже без опору. У журналістському інтерв'ю ведучий має уточнювати, ставити незручні питання, повертати до теми, не дозволяти маніпуляцій. Це не означає агресію. Це означає професійну позицію.

Монтаж також може бути етичним або маніпулятивним. У подкасті легко вирізати паузу, змінити порядок реплік, додати драматичну музику й створити потрібне враження. Тому журналістський подкаст вимагає чесності не лише в тексті, а й у звуковій організації.

Тож, межа між подкастом-блогом і журналістським подкастом проходить не через техніку, а через стандарти. Якщо є фактчекінг, відповідальність, суспільно важлива тема, робота з джерелами й повага до слухача – перед нами журналістський продукт. Якщо є лише вільна розмова без перевірки й структури – це може бути цікавий контент, але не обов'язково журналістика.

Матеріал 4. Українські подкасти: як аудіоформат став частиною медіапростору

Жанр: Медіакритичний огляд.

Український подкастинг розвивається нерівномірно, але помітно. Ще кілька років тому подкасти здавалися нішевим заняттям для вузької аудиторії, а сьогодні їх створюють редакції, культурні інституції, незалежні автори, освітні проєкти й суспільні мовники. Це означає, що аудіоформат поступово вбудовується в українську журналістику.

Одним із прикладів пояснювального підходу є подкасти «Української правди», зокрема «Кляті питання». Його логіка відповідає потребі аудиторії не просто дізнатися новину, а зрозуміти, що за нею стоїть. Сам формат добре працює в темах політики, суспільства й війни, де коротке повідомлення часто не дає достатнього контексту.

Суспільне Культура показує інший напрям – культурний і суспільно-освітній. Подкасти цієї платформи працюють із темами ідентичності, історії, мистецтва, пам'яті, мови, культурних процесів. Тут подкаст стає способом повільної розмови про те, що не завжди вміщується в новинний формат.

Для українського подкастингу важливо, що він розвивається під час війни. Це змінює теми, інтонацію і відповідальність авторів. Подкасти можуть пояснювати складні рішення, фіксувати досвід людей, говорити про втрати, підтримку, адаптацію, травму й майбутнє. У цьому проявляється не лише інформаційна, а й соціальна роль формату.

Поява премій, добірок і платформ для українських подкастів свідчить, що середовище професіоналізується. Аудиторія починає впізнавати не тільки окремі випуски, а й авторів, голоси, жанри, редакційні стилі. Це важливий етап для будь-якого медіаформату: він перестає бути випадковим і стає частиною культури отримання інформації.

Матеріал 5. Чому ми слухаємо подкасти: п'ять причин довіри до голосу

Жанр: Пояснювальна стаття.

Подкасти часто слухають не тому, що це найшвидший спосіб отримати інформацію. Новину справді можна прочитати швидше. Але подкаст дає інше –

відчуття розмови, присутності й тривалішого контакту з темою. Тому люди можуть слухати випуск 30, 60 або навіть 90 хвилин.

Перша причина – зручність. Подкаст не вимагає екрана. Його можна слухати в транспорті, на прогулянці, під час побутових справ. У час, коли люди перевантажені текстами й повідомленнями, аудіо дає можливість отримувати інформацію без постійного погляду в телефон.

Друга причина – інтимність голосу. Коли людина регулярно слухає одного ведучого, виникає відчуття знайомства. Це може підсилювати довіру, але також створює ризик некритичного сприйняття. Тому журналістський подкаст має бути особливо обережним із фактами й оцінками.

Третя причина – глибина. У подкасті можна дозволити собі більше контексту, ніж у короткій новині. Ведучий може повернутися до передісторії, пояснити терміни, поставити додаткове питання, дати герою розповісти історію повніше.

Четверта причина – атмосфера. Музика, паузи, фонові звуки, темп мовлення створюють емоційний простір. Це робить подкаст ближчим до документального кіно або літературного репортажу.

П’ята причина – вибір. Слухач сам визначає, що й коли слухати. Така автономія змінює стосунки аудиторії з медіа. Людина не просто приймає ефір, а складає власну медіапрограму. Тому подкасти добре вписалися в культуру персоналізованого отримання інформації.

Матеріал 6. Як зрозуміти, що подкаст журналістський: короткий FAQ для слухача

Жанр: Матеріал у форматі запитань і відповідей.

Чи кожен подкаст є журналістикою? Ні. Подкаст – це формат, а журналістика – це професійний спосіб роботи з інформацією. Подкаст може бути розважальним, особистим, рекламним, освітнім або журналістським. Визначальними є не мікрофон і платформа, а стандарти роботи автора.

На що звертати увагу в першу чергу? На джерела. Якщо ведучий говорить про суспільно важливу тему, він має пояснювати, звідки взяв інформацію.

Добрий подкаст не ховає факти за емоціями й не підміняє доказовість особистою впевненістю.

Чи має журналістський подкаст бути нейтральним? Він має бути чесним. Автор може мати інтонацію, стиль і позицію, але не повинен перекручувати факти. У складних темах важливо показувати контекст і не видавати одну думку за єдино можливу правду.

Чому важлива структура? Бо довгий формат легко перетворюється на хаотичну розмову. Журналістський подкаст має зрозумілий вступ, розвиток теми, логічні переходи й завершення. Навіть якщо випуск звучить невимушено, за ним має стояти підготовка.

Чи можна довіряти подкасту без експертів? Можна, якщо автор чітко працює з фактами й темою. Але в аналітичних, медичних, правових, економічних або воєнних питаннях експертність особливо важлива. Слухач має розуміти, хто говорить і чому цій людині можна довіряти.

Що робити слухачеві? Слухати критично. Перевіряти джерела, звертати увагу на маніпулятивну музику, надмірну сенсаційність, відсутність фактів і агресивні узагальнення. Якісний подкаст не вимагає сліпої довіри – він допомагає краще думати.

Матеріал 7. Що послухати, щоб зрозуміти жанрове різноманіття подкастів

Жанр: Добірка-рекомендація.

Щоб справді зрозуміти, як працюють подкасти, недостатньо прочитати визначення. Їх потрібно слухати й порівнювати. Різні подкасти показують різні жанрові можливості: одні будуються на діалозі, інші – на документальній історії, треті – на поясненні новин або культурних процесів.

Для знайомства з пояснювальним форматом варто звертати увагу на подкасти, які беруть одну складну тему й розкладають її на зрозумілі частини. У таких випусках важлива не швидкість, а логіка. Слухач має вийти з відчуттям: тепер я розумію, чому ця подія важлива.

Для розуміння жанру інтерв’ю корисно слухати випуски, де ведучий не просто дає гостю говорити, а розкриває тему через уточнення, контекст і реакцію. Хороше подкаст-інтерв’ю не схоже на випадкову бесіду. Воно має драматургію й ціль.

Документальні подкасти варто слухати як приклад звукового сторітелінгу. У них важливі не тільки слова, а й монтаж, паузи, шуми, голоси героїв. Вони показують, що журналістика може бути не лише повідомленням, а й глибоким зануренням в історію.

Українські подкасти особливо цікаві тим, що часто працюють із темами війни, культури, пам’яті, ідентичності та суспільного вибору. Через них можна побачити, як аудіоформат реагує на реальність і як журналістика шукає мову для складного досвіду.

Найкраща стратегія для слухача – порівнювати. Поставити поруч новинний подкаст, інтерв’ю, документальну серію й культурний огляд. Тоді стане очевидно: подкаст – це не один жанр, а ціла система можливостей для сучасної журналістики.

ДОДАТОК Б

Матеріали портфоліо та навчально-творчого доробку автора

У цьому додатку подано перелік журналістських матеріалів автора, підготовлених у межах навчальної, практичної та творчої діяльності під час роботи над кваліфікаційною роботою бакалавра. Оскільки частина матеріалів не була опублікована у відкритих медіа або не має чинних електронних посилань, у таблиці зазначено, що такі роботи зберігаються в особистому архіві автора.

Матеріали портфоліо та навчально-творчого доробку пов’язані з темою кваліфікаційної роботи «Жанрова еволюція подкастів у сучасній журналістиці» і показують практичне опрацювання проблематики сучасного подкастингу, цифрової журналістики, жанрових трансформацій медіа та особливостей створення журналістських текстів для молодіжної аудиторії.

До переліку включено матеріали різних жанрів: аналітичні статті, огляди, проблемні матеріали, пояснювальні тексти, рекомендаційні добірки та публіцистичні матеріали.

Таблиця Б.1 – Перелік журналістських матеріалів автора

№	Вид медіа	Жанр	Заголовок матеріалу	Назва медіа / платформи	Дата підготовки	Посилання / примітка
1	Онлайн-медіа	Аналітична стаття	«Подкасти як нова форма сучасної журналістики»	Навчально-творчий проєкт / архів автора	2026	Матеріал зберігається в архіві автора
2	Онлайн-медіа	Огляд	«Жанри та формати подкастів: від інтерв'ю до документального сторітелінгу»	Навчально-творчий проєкт / архів автора	2026	Матеріал зберігається в архіві автора
3	Онлайн-медіа	Проблемна стаття	«Межа між журналістикою і блогінгом у подкастах»	Навчально-творчий проєкт / архів автора	2026	Матеріал зберігається в архіві автора
4	Онлайн-медіа	Оглядовий матеріал	«Українські подкасти у сучасному медіапросторі»	Навчально-творчий проєкт / архів автора	2026	Матеріал зберігається в архіві автора
5	Онлайн-медіа	Пояснювальний матеріал	«Чому аудиторія обирає подкасти як джерело інформації»	Навчально-творчий проєкт / архів автора	2026	Матеріал зберігається в архіві автора
6	Онлайн-медіа	Рекомендаційна добірка	«Подкасти, які демонструють жанрове різноманіття сучасної журналістики»	Навчально-творчий проєкт / архів автора	2026	Матеріал зберігається в архіві автора
7	Онлайн-медіа	Інформаційний матеріал	«Подкастинг у цифрову добу: особливості споживання аудіоконтенту»	Навчально-творчий проєкт / архів автора	2026	Матеріал зберігається в архіві автора
8	Онлайн-медіа	Аналітичний матеріал	«Журналістські функції подкастів: інформування, пояснення, аналіз»	Навчально-творчий проєкт / архів автора	2026	Матеріал зберігається в архіві автора

№	Вид медіа	Жанр	Заголовок матеріалу	Назва медіа / платформи	Дата підготовки	Посилання / примітка
9	Онлайн-медіа	Огляд	«Сторітелінг у подкастах як інструмент залучення аудиторії»	Навчально-творчий проєкт / архів автора	2026	Матеріал зберігається в архіві автора
10	Онлайн-медіа	Публіцистичний матеріал	«Майбутнє подкастів у журналістиці: перспективи розвитку формату»	Навчально-творчий проєкт / архів автора	2026	Матеріал зберігається в архіві автора

Подані матеріали відображають зацікавлення автора проблематикою сучасної цифрової журналістики та нових медіаформатів. У процесі їх підготовки було застосовано навички пошуку й добору теми, формулювання заголовків, структурування журналістського тексту, роботи з інформаційними джерелами, аналізу медійних прикладів і врахування потреб цільової аудиторії.

Особливе значення в межах портфоліо мають матеріали, пов’язані з аналізом подкастів як журналістського явища. Вони допомагають простежити, як подкастинг працює в сучасному медійному просторі, які жанрові моделі використовуються в аудіоконтенті, чому подкасти стали важливим інструментом пояснювальної, аналітичної, комунікативної та культурно-просвітницької журналістики.

Матеріали, наведені в таблиці, мають навчальний і творчий характер. Вони можуть бути використані як основа для подальшої публікації в онлайн-медіа, студентському виданні або тематичній рубриці, присвяченій розвитку подкастів у сучасній журналістиці.

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Плітніченко Вадим Сергійович, студент 4 курсу, заочної форми навчання, факультету журналістики, спеціальність 061 журналістика, адреса електронної пошти vadimplitnichenko@gmail.com

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Журналістика довіри в локальному онлайн-медіа: реалізація основних принципів» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;
- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-систем, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ (студент) Плітніченко В. С.
Дата _____Підпис _____(керівник проєкту) Тернова А. І.

ABSTRACT

The bachelor qualification paper “Genre Evo1lution of Podcasts in Contemporary Journalism” examines podcasts as a dynamic media format that has evolved from an amateur method of online audio distribution into a professional journalistic product with its own genre diversity, audience practices and platform logic.

The object of the research is podcasts in the system of contemporary journalism. The subject of the research is the genre evolution of podcasts, including the transformation of conversational audio into interview, news, analytical, documentary, explanatory and storytelling formats.

The purpose of the paper is to analyze the genre evolution of podcasts in contemporary journalism and to create a creative project in the form of a series of journalistic texts about podcasts as a new genre form of media communication. The research uses analysis, synthesis, comparison, typologization, generalization, content analysis of podcast examples and project description of the creative product.

The creative project “Podcasts as a New Genre Form of Contemporary Journalism” consists of seven journalistic materials: an analytical article, a review, a problem article, an explanatory article, a media-critical review, a FAQ material and a recommendation list. The project is aimed at young readers, journalism students and beginner media authors interested in digital audio formats.

Keywords: podcast, journalism, genre, audio media, storytelling, digital media, interview, analytics, creative project, online journalism.